

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Lions of West Africa : ecology of lion (*Panthera leo* Linnaeus 1975) populations and human-lion conflicts in Pendjari Biosphere Reserve, North Benin
Sogbohossou, E.A.

Citation

Sogbohossou, E. A. (2011, October 25). *Lions of West Africa : ecology of lion (Panthera leo Linnaeus 1975) populations and human-lion conflicts in Pendjari Biosphere Reserve, North Benin*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/17988>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/17988>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Samenvatting

Leeuwen van West-Afrika

Ecologie van leeuwenpopulaties (*Panthera leo* Linnaeus 1975) en mens-leeuwconflicten in Pendjari Biosphere Reserve, Noord-Benin

Trefwoorden

leeuw *Panthera leo*; mens-natuurconflicten, sociale structuur; voedsleecologie; habitatgebruik; West-Afrika

Het uitsterven van soorten neemt de laatste decennia wereldwijd alarmerend toe. Steeds meer soorten, waaronder carnivoren, zijn bedreigd met uitsterven. De leeuw was één van de meest verspreide terrestrische zoogdieren en wordt nu nog slechts gevonden in gefragmenteerde populaties in Afrika en in het Gir-reservaat in India. De leeuw is geclassificeerd als *Vulnerable* (kwetsbaar) op de IUCN Rode Lijst. In West-Afrika, vanwege de aanwezigheid van kleine en gefragmenteerde populaties, wordt de leeuw beschouwd als *Regionally Endangered* (regionaal bedreigd). Hoewel er veel onderzoek is gedaan naar de leeuw in Oost- en Zuidelijk-Afrika, is er weinig bekend over de leeuw in West-Afrika. De bedreigingen, de ecologie en het gedrag waren tot voor kort onbekend en deze kennis is nodig voor een betere bescherming van de leeuw in West-Afrika. Om deze leemte in kennis te vullen, heeft dit onderzoek als doel om de ecologie van de leeuw en conflicten met lokale gemeenschappen te onderzoeken in een West-Afrikaans beschermd gebied, het Pendjari Biosphere Reserve in Noord-Benin. Dit is een van de best beheerde gebieden van West-Afrika. De oppervlakte is ongeveer 5000 km² en bestaat uit het Pendjari Biosphere Reserve en de Konkombri jachtzones.

Lokale gemeenschappen die wonen rond het Pendjari Biosphere Reserve ondervinden vooral schade als gevolg van predatie door hyena's (53,6% van de aanvallen), bavianen (24,8% van de aanvallen) en leeuwen (18% van de aanvallen). De meeste aanvallen vinden plaats gedurende het regenseizoen, wanneer de wilde prooidieren zich verspreiden en moeilijk te vangen zijn door predatoren. Het niveau van schade is relatief laag vergeleken met andere gebieden in Afrika. Echter, voor de lokale gemeenschappen zijn de verliezen toch belangrijk, omdat de lokale bevolking onder de armoedegrens leeft. Wel is het zo dat, ondanks deze verliezen en ondanks hun angst voor carnivoren, lokale gemeenschappen toch redelijk tolerant zijn ten aanzien van deze conflicten. Gedurende het onderzoek werden geen gevallen van door de bevolking gedode carnivoren gemeld als wraakactie. Dit ontbreken van wraakacties kan gedeeltelijk verklaard worden uit het bestaande sociale en culturele belang van carnivoren. Het relatief lage niveau van predatie

van vee door leeuwen wordt bevestigd door het ontbreken van vee als prooi in het dieet van leeuwen. In het goed beschermde Pendjari Biosphere Reserve is de Afrikaanse buffel het belangrijkste prooidier voor leeuwen (50% van de geconsumeerde prooi biomassa). In andere gebieden van West- en Centraal-Afrika bestaat het dieet van leeuwen vooral uit middelgrote prooidieren (61,7%) en grote prooidieren (38,2%). In dit onderzoek tonen leeuwen een voorkeur voor grote prooidieren en vermijden ze kleinere prooidieren, hetgeen overeenkomt met bevindingen in de rest van Afrika. De aanwezigheid van kleinere prooidieren in het dieet van leeuwen is vooral een gevolg van de beschikbaarheid van deze kleine prooidieren en heeft geen verband met de relatief kleine groepsomvang van leeuwen in de regio van West-Afrika. Er wordt in het Pendjari Biosphere Reserve een dichtheid gevonden van 1,6 leeuwen per 100 km². De gemiddelde omvang van leeuwen-groepen is 2,6 en in het nationaal park zijn de groepen significant groter dan in de jachtzones. De sex ratio man : vrouw is 1 : 1,04. De relatief kleine groepsomvang is mogelijk te verklaren door de relatief lage prooidierdichtheden, met als gevolg ook lage dichtheden aan leeuwen. De leeuwenpopulatie is in het bijzonder gevoelig voor safari-jacht in de jachtzones rond Pendjari Biosphere Reserve en in het aangrenzende Burkina Faso. De leeuwenpopulaties in het nationaal park lijken de rol van 'source'-populatie te spelen, de populaties in de jachtzones zijn de 'sink'-populatie. De gemiddelde 'home range' van leeuwinnen (95% Minimum Convex Polygon: 200 ± 141 km²) is vergelijkbaar met 'home ranges' die in andere delen van Afrika gevonden worden. Rivierbos, boomsavanne, graslanden en moerassen bleken de habitat van leeuwen te zijn gedurende het droge seizoen. In het natte seizoen bleken leeuwen een voorkeur te hebben voor boomsavannes en heuvels en ze leken graslanden en moerassen te mijden. De resultaten van het onderzoek naar 'home ranges' en de sociale structuur toonden de noodzaak aan voor een gecoördineerd beheer van het Pendjari Biosphere Reserve en de jachtzones in Benin en Burkina Faso met het doel het verbeteren van het management. Samenvattend maakt dit onderzoek duidelijk dat, indien een beschermd gebied in West-Afrika goed beheerd wordt, het gedrag en de ecologie van leeuwen vergelijkbaar is met grote gebieden van Afrika. De leeuwenpopulatie in Pendjari neemt toe en vormt geen grote bedreiging voor het vee en de lokale bevolking die rond het reservaat leeft. De leeuwenpopulatie wordt wel beïnvloed door legale en illegale jacht en andere illegale activiteiten. Om de leeuw in West-Afrika te behouden is het niet alleen nodig om nationale parken te beschermen maar ook om de omliggende gebieden goed te beheren.